

Kriminologické a trestněprávní aspekty fenoménu ransomware

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá aktuálním tématem kybernetické kriminality a v něm se zaměřuje na fenomén ransomware, který v odborné české literatuře v podobném rozsahu dosud nebyl nikdy popsán. Ransomware je škodlivý kód, který zasahuje do provozu počítače a následně vyžaduje od poškozených osob peníze za obnovení přístupu k počítačovému systému a datům v něm obsaženým. V textu práce jsou přiblíženy základní pojmy nutné pro definici fenoménu ransomware (kyberprostor, kybernetická kriminalita, počítačový systém, škodlivý kód, kryptoměna a darknet). Rozebrána jsou specifika kybernetické kriminality oproti jiným druhům trestné činnosti a její vývoj a aktuální rozsah v České republice.

Stěžejní část práce je věnována analýze fungování ransomware od jeho historického vývoje, přes hlavní identifikované varianty, kterými jsou falešný antivirus, dále policejní, zamykací a šifrovací ransomware, až po předpoklady budoucího vývoje v této oblasti. Z kriminologického hlediska je pozornost zaměřena na unikátní interakci pachatele a poškozeného, která u ransomware nabývá překvapivých forem zákaznické podpory, odpovědí na často kladené otázky a návodů pro pořízení virtuálních měn. Důraz je kladen na prevenci a snížení škod samotného ransomware útoku a řešena je i palčivá otázka, zda platit či neplatit výkupné za obnovení přístupu k počítačovému systému či jeho obsahu.

V závěrečné části práce je důraz přenesen na trestněprávní postih útoku ransomware současně platnou právní úpravou v České republice. Ransomware může být v závislosti na okolnostech a způsobu provedení konkrétního útoku postihován jako podvod, vydírání, přisvojení pravomoci úřadu či neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací, zpravidla jako souběh alespoň některých z těchto trestných činů. V textu je také hodnocena kvalita současné právní úpravy kybernetické kriminality a vedena polemika s jejími nejčastějšími kritiky.

Klíčová slova: ransomware, kybernetická kriminalita, malware